Voorstel Gemeenteraad

Vergadering gemeenteraad d.d. 11 november 2026

Portefeuillehouder: Jan Menninga
Beleidsveld: Financiën
Zaaknummer: 1294560

Onderwerp: Raadsvoorstel Begroting 2027 Eemsdelta

Korte samenvatting
Uw raad wordt voorgesteld de begroting 2027 vast te stellen. Met het vaststellen van de begroting geeft u het college de bevoegdheid om uitgaven te doen binnen de door u beschikbaar gestelde budgetten. Het begrotingsjaar 2027 sluit met een structureel voordelig saldo. Voor de jaren na 2027 is er sprake van een tekort, waardoor de gemeente genoodzaakt is een nieuwe bezuinigingsronde, Eemsdelta in Balans ronde 3, te starten.

Aan de raad

Voorstel

1. De begroting 2027 vast te stellen;
2. De kredieten met betrekking tot de investeringen 2027 beschikbaar te stellen, zoals opgenomen in de Begroting 2027 en in de bijlage overzicht investeringen;
3. De meerjarenbegroting 2028-2030 voor kennisgeving aan te nemen;
4. De inzet van de algemene reserve voor de begroting 2027 (€ 1.056.000) terug te draaien.

Aanleiding
Gemeenten stellen jaarlijks de begroting op waarin staat welke plannen zij voor een jaar hebben, wat die plannen kosten en welke inkomsten zij verwachten. De begroting is een belangrijk instrument bij het uitoefenen van de kaderstellende en controlerende rol van de raad. De begroting heeft betrekking op een periode van vier jaar. Dit is dezelfde periode als waarop de kadernota betrekking heeft. Elk jaar wordt er een nieuwe begroting opgesteld en vastgesteld voor de komende vier jaar.
De Gemeentewet en het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) schrijven voor waaraan de begroting minimaal moet voldoen. In de Financiële verordening ex artikel 212 van de
Gemeentewet zijn de kaders vastgelegd waarbinnen de gemeentebegroting moet worden opgesteld.

Beoogd effect
Het bepalen van de financiële kaders waarbinnen het beleid wordt uitgevoerd en het voldoen aan de wettelijke bepalingen door tijdige vaststelling van een (op termijn sluitende) begroting voor de komende planperiode.

Argumenten
Niet van toepassing.

Kanttekeningen
De begroting 2027 laat in de jaren na 2027 nog een tekort zien. Inmiddels zijn de voorbereidingen voor een nieuw pakket aan bezuinigingsmaatregelen gestart, onder de noemer Eemsdelta in Balans ronde 3. Zie ook het kopje Eemsdelta in Balans ronde 3.

Aanpak/uitvoering

Bijlage overzicht investeringen
Jaarlijks stelt de raad de investeringen voor het komende jaar vast. Sinds de Begroting 2026 wordt bij de begroting een investeringslijst als bijlage opgenomen, met daarop alle investeringen voor het komende jaar. Op deze manier krijgt de raad meer inzicht in de investeringskredieten die beschikbaar worden gesteld wanneer met de begroting wordt ingestemd.

Conform de Nota waardering en afschrijving moeten investeringen per project door de raad worden vastgesteld. Worden de investeringsbedragen volledig opgenomen in de openbare begroting, dan zijn ze ook inzichtelijk voor derden — inclusief inschrijvende partijen.

Om ongewenste prijssturing bij aanbestedingen te voorkomen, is het aan te raden de bedragen per project op te nemen in een afzonderlijke, vertrouwelijke bijlage bij de begroting. Die bijlage kan dan worden vastgesteld door de raad, met toepassing van artikel 87 Gemeentewet (geheimhouding). De motivering daarvoor is dat openbaarmaking het economisch belang van de gemeente kan schaden (artikel 5.1 lid 2 sub b Woo).

Zo wordt voldaan aan de verplichting tot projectmatige vaststelling, zonder dat aanbestedingsgevoelige informatie openbaar wordt.

Rol en bevoegdheid raad
De raad stelt vanuit zijn kaderstellende rol jaarlijks de begroting vast, waarmee hij het budget beschikbaar stelt voor de uitvoering van de in de begroting opgenomen plannen. De wettelijke grondslag is artikel 191, lid 1 van de Gemeentewet.

Financiën
In de begroting zijn de kaders uit de Kadernota 2027 verwerkt zoals vastgesteld in de raadsvergadering van juli 2026.

Financieel perspectief
De voorliggende begroting 2027-2030 is sluitend voor 2027 en niet sluitend voor de jaren 2028 en verder. Een sluitende begroting is een begroting waarin de geraamde baten minimaal gelijk zijn aan de geraamde lasten. Het financieel perspectief voor de jaren 2027 tot en met 2030 is als volgt:

	2027	2028	2029	2030
Actueel begrotingsaldo	94.700	-1.714.700	-3.049.300	-4.953.600

Structureel begrotingssaldo
Aangetoond moet worden of de meerjarenraming 2027-2030, conform de uitgangspunten in het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording), structureel in evenwicht is. Een structureel sluitende begroting houdt in dat structurele lasten kunnen worden gedekt met structurele baten. Het structurele begrotingssaldo voor de jaren 2027-2030 ziet er voor Eemsdelta als volgt uit:

*(Bedragen * € 1.000)*

Structureel begrotingssaldo	2027	2028	2029	2030
LASTEN				
Bruto lasten	281.585	264.315	247.811	248.327
Incidentele lasten	56.257	39.409	22.223	19.959
Incidentele toevoegingen reserves	504	2.951	-	-
Structurele lasten (a)	**224.824**	**221.955**	**225.588**	**228.368**
BATEN				
Bruto baten	281.680	262.600	244.762	243.374
Incidentele baten	53.581	32.272	24.254	23.164
Incidentele onttrekkingen reserves	2.941	12.429	2.124	586
Structurele baten (b)	**225.159**	**217.899**	**218.383**	**219.624**
Structureel begrotingssaldo (c=b-a)	334	-4.056	-7.205	-8.745

Uit het overzicht blijkt dat er voor 2027 sprake is van een structureel voordelig begrotingssaldo. Voor de jaren na 2027 is er sprake van een structureel nadelig begrotingssaldo.

Ontwikkeling financieel perspectief na Kadernota 2027
Hieronder worden op hoofdlijnen de wijzigingen weergegeven van het financieel perspectief vanaf de Kadernota 2027 tot aan de voorliggende begroting 2027. In de Kadernota 2027 werd onderstaand financieel perspectief weergegeven.
• 2027: € 11.000 voordelig
• 2028: € 3,6 miljoen nadelig
• 2029: € 5,4 miljoen nadelig
• 2030: € 6,3 miljoen nadelig

Sinds de Kadernota 2027 hebben de volgende mutaties plaatsgevonden:

		2027	2028	2029	2030
	Begrotingssaldo cfm Kadernota 2026	11.000	-3.640.000	-5.353.900	-6.273.900
	Afwijkingen ten opzichte van kadernota:				
1	Loonkostenontwikkeling en SW (en bijstelling voorzieningen)	419.900	883.000	864.000	887.000
2	Schatkistbankieren (nieuwe geldleningen, rente, investeringen)	1.634.000	450.000	1.267.000	613.000
3	Eerste Tussenrapportage 2026, Wmo	419.000	419.000	419.000	419.000
4	Jeugdzorg, besparing Stevig Lokaal Team	0	-110.000	-330.000	-550.000
5	Gratis openbaar vervoer, niet uit algemene reserve	-360.000	0	0	0
6	Eemsdelta digitaal, bewegzijweringsborden en RVV bebording niet uit algemene reserve	-696.000	0	0	0
7	Huishoudelijke hulp (mei circulaire 2026)	-700.000	0	0	0
8	Dividend aandelen RWE / Enexis	274.700	274.700	274.700	274.700
9	Septembercirculaire 2026/ wet versterking regie volkshuisvesting	32.000	-79.000	-92.000	-263.000
10	Vroegsignalering	-260.000			
11	Huiselijk geweld	-200.000			
12	Overige autonome ontwikkelingen	-479.900	87.600	-98.100	-60.400
	Actueel begrotingsaldo	94.700	-1.714.700	-3.049.300	-4.953.600

1) De ramingen voor de loonkosten zijn geactualiseerd op basis van de meest recente inzichten. Daarbij is de verwachte cao-stijging neerwaarts bijgesteld van 5,2% naar 4,2%. Daarnaast vallen de pensioenlasten voor wethouders lager uit dan eerder geraamd. Deze ontwikkelingen leiden tot een structureel financieel voordeel van circa € 420.000 in 2027, oplopend tot ongeveer € 880.000 in de daaropvolgende jaren.
Voor 2027 wordt dit voordeel gedeeltelijk gemitigeerd doordat een incidentele toevoeging aan een personeels- en pensioenvoorziening noodzakelijk is. Hierdoor is het voordeel in dat jaar beperkter dan in de latere begrotingsjaren.

2) Op basis van een nieuwe liquiditeitsprognose zijn de verwachte kasstromen van de gemeente opnieuw doorgerekend. Dit heeft geleid tot een actualisatie van de renteopbrengsten uit schatkistbankieren, de planning en omvang van nieuw aan te trekken leningen en het gehanteerde interne rentepercentage.
Het financiële effect hiervan bedraagt ruim € 1 miljoen positief in 2027 en 2029 en enkele tonnen in 2028 en 2030. Het voordeel in 2027 wordt mede veroorzaakt doordat uit een herziene investeringsplanning blijkt dat reeds beschikbare investeringskredieten later worden besteed dan oorspronkelijk voorzien. Tevens ontvangen wij meer middelen van het Rijk dan eerder geraamd, terwijl de bijbehorende uitgaven pas in latere jaren plaatsvinden. Hierdoor blijft tijdelijk meer liquiditeit beschikbaar, waardoor minder externe financiering noodzakelijk is en hogere renteopbrengsten kunnen worden gerealiseerd.

3) Uit de Eerste Tussenrapportage blijkt dat enkele voordelen binnen de Wmo niet incidenteel, maar structureel van aard zijn. Deze voordelen kunnen daarom structureel worden opgenomen in de begroting. Dit levert een positief financieel effect op en versterkt de structurele begrotingspositie van de gemeente.

4) Bij de eerdere verwerking van de financiële effecten van het programma Stevig Lokaal Team is een onjuiste vertaling gemaakt van de door de raad vastgestelde uitgangspunten uit het raadsvoorstel en de Kadernota 2027. De besparing die het Stevig Lokaal Team zal opleveren was hierdoor dubbel verwerkt in de Kadernota 2027. Deze onjuistheid wordt nu gecorrigeerd.
Als gevolg hiervan ontstaat een oplopend nadeel van ongeveer € 110.000 in 2028 tot € 550.000 in 2030. Deze correctie zorgt ervoor dat de begroting aansluit bij de daadwerkelijk vastgestelde beleidskeuzes en voorkomt dat te optimistische besparingen worden ingeboekt.

5/6) Bij de behandeling van de Kadernota 2027 is besloten om een aantal uitgaven in 2027 incidenteel ten laste van de algemene reserve te brengen, voor een totaalbedrag van € 1.056.000. Gezien het verbeterde financiële perspectief voor 2027 wordt deze tijdelijke dekking nu teruggedraaid en worden de lasten weer rechtstreeks in de begroting opgenomen.
Het betreft de volgende posten:
- Gratis openbaar vervoer: € 360.000.
- Eemsdelta Digitaal: € 441.000.
- Bewegwijzeringsborden: € 55.000.
- RVV-bebording: € 200.000.

Deze keuze vermindert de inzet van incidentele middelen en draagt bij aan een meer transparante en structurele financiering van beleid en uitvoering.

7) De gemeente ontvangt via de algemene uitkering een incidentele compensatie voor de kosten van huishoudelijke hulp als gevolg van een jaar uitstel in landelijke maatregelen. De bate via de algemene uitkering waren verwerkt in de Kadernota 2027. Vervolgens is beoordeeld of deze middelen ook aan het budget voor huishoudelijke hulp worden toegevoegd. Dat blijkt voor 2027 het geval te zijn, waardoor deze middelen zijn toegevoegd aan het betreffende budget. Per saldo leidt dit tot een incidenteel nadeel van € 700.000 in 2027.

8) Op basis van geactualiseerde verwachtingen kan de dividendopbrengst van Enexis structureel naar boven worden bijgesteld. Dit resulteert in een jaarlijks voordeel van ongeveer € 275.000.
Deze extra inkomsten versterken de structurele begrotingspositie. Tegelijkertijd blijft het dividend afhankelijk van de financiële prestaties van Enexis, waardoor toekomstige aanpassingen mogelijk blijven.

9) De septembercirculaire 2026 is doorgerekend. Per saldo is het effect nihil. We ontvangen een hoger accres en aanvullende middelen voor onder andere de Wet versterking regie volkshuisvesting. Deze middelen zijn voor het betreffende onderdeel in de begroting verwerkt. Per saldo resulteert dit in een klein voordeel voor 2027 en een nadeel voor de overige jaren.

10) Voor vroegsignalering wordt voor 2027 een incidenteel bedrag geraamd. Vroegsignalering is een onderdeel van het gemeentelijk schuldhulpverleningsbeleid en draagt bij aan het voorkomen van problematische schulden.

11) Op basis van de begroting 2027 voor huiselijk geweld blijkt een nadeel van € 5,2 miljoen voor de gehele regio. Het aandeel van Eemsdelta hierin bedraagt € 200.000.

12) Naast bovengenoemde mutaties zijn diverse kleinere technische en financiële aanpassingen verwerkt. Individueel zijn deze wijzigingen beperkt van omvang, maar gezamenlijk dragen zij bij aan een actueler en betrouwbaarder meerjarenbeeld. Er is onder andere incidenteel geld beschikbaar gesteld voor ecologisch bermbeheer, de bestrijding van bomenziekte, de taalhuiscoordinator en lokale publiekstrekkers, zodat inwoners met een smalle beurs ook van de kermis kunnen genieten.

<u>Eemsdelta in Balans ronde 3</u>
Op basis van het voorliggende financieel perspectief dient er een nieuwe ronde Eemsdelta in Balans te worden gestart. Dit wordt enerzijds veroorzaakt door het zogenaamde ‘ravijnjaar’, waardoor gemeenten structureel een lagere algemene uitkering van het Rijk ontvangen, en anderzijds door de sterk stijgende kosten van de jeugdzorg in onze gemeente.

Er is hierbij ook gekeken naar de stand van zaken van de twee eerder vastgestelde bezuinigingspakketten: Eemsdelta in Balans ronde 1 en ronde 2. De eerste

bezuinigingsronde is geheel afgerond. De tweede bezuinigingsronde loopt nog. Eind 2025 is een totaal van € 4,4 miljoen bezuinigd. Het te bezuinigen bedrag voor Eemsdelta in Balans ronde 2 loopt de komende jaren nog op naar € 11,8 miljoen.

Er is ook gekeken naar de bezuinigingen uit Eemsdelta in Balans ronde 2 die lastig te realiseren zijn. Dit telt op tot een bedrag van afgerond € 3 miljoen (zie hieronder). Dit bedrag zal worden opgeteld bij de bezuinigingstaakstelling Eemsdelta in Balans ronde 3.

Nog te realiseren bezuinigingen (die lastig te realiseren zijn)		
Nr.	**Maatregel**	**Nog te realiseren**
7	Jeugdvoorzieningen	500.000
10	Begeleidng Wmo (hulp bij taken)	300.000
17	Personeel; vertraging in uitzetting vacatures	500.000
18	Personeelskosten	500.000
28	Indexering met 5% verlagen (jeugdzorg en Wmo)	750.000
36	Onderzoek sportbesparing	75.000
45	Wmo-voorzienigen Huishoudelijke hulp	200.000
		2.825.000

Dat de bovenstaande bezuinigingen worden opgeteld bij de bezuinigingsopgave Eemsdelta in Balans ronde 3, betekent niet dat op deze onderdelen geen besparing mogelijk is.

In totaal zal een pakket aan bezuinigingsmaatregelen aan de raad worden voorgelegd dat optelt tot een bedrag van minimaal € 8,5 miljoen. Dit is een optelling van het tekort voor 2030 van € 4,9 miljoen aangevuld met afgerond € 3 miljoen aan moeilijk te realiseren bezuinigingen en nog eens € 0,6 miljoen voor ontwikkelingen die al worden voorzien voor 2031. Dit betreft de ontwikkeling van het Campuspark en de nieuwbouw van de brandweer aan de Sontweg in Groningen. Voor beide onderwerpen zijn recent voorstellen in de raad aangenomen. Het nadeel van beide voorstellen voor 2031 voor beide voorstellen bedraagt in totaal € 277.600. Daarnaast zal op basis van de vastgestelde beheerplannen voor wegen en kunstwerken sprake zijn van een stijging van de kapitaallasten in verband met de investeringen die in 2030 zullen plaatsvinden.

Het proces ziet er als volgt uit. De besluitvorming over het bezuinigingspakket Eemsdelta in Balans ronde 3 zal gelijktijdig plaatsvinden met de vaststelling van de Kadernota 2028 tijdens de raadsvergadering van juli 2027. Het doel van dit bezuinigingspakket is om door vaststelling van de voorgestelde maatregelen te komen tot een structureel sluitende meerjarenbegroting.

Participatie
Niet van toepassing.

Communicatie
Na vaststelling door de raad komt de Begroting 2027 op de website van de gemeente, tezamen met het boekje Begroting op hoofdlijnen.

Burgemeester en wethouders van de gemeente Eemsdelta

Appingedam, 11 november 2026

Ben Visser	Klaas van der Wal
burgemeester	secretaris

Bijlage(n)

- Begroting 2027
- Overzicht investeringen (geheim, ligt voor raadsleden ter inzage bij de griffie)

Besluit Gemeenteraad

De raad van de gemeente Eemsdelta,

Gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 6 oktober 2026,

BESLUIT

1. De begroting 2027 vast te stellen;
2. De kredieten met betrekking tot de investeringen 2027 beschikbaar te stellen, zoals opgenomen in de Begroting 2027 en in de bijlage overzicht investeringen;
3. De meerjarenbegroting 2028-2030 voor kennisgeving aan te nemen;
4. De inzet van de algemene reserve voor de begroting 2027 (€ 1.056.000) terug te draaien.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 11 november 2026

De raad van de gemeente Eemsdelta

B. Visser
Voorzitter

T.G.C. Kramer-Klein
Griffier